

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец януари 2017 г.

Общият брой нотификации за месец януари 2017 г. е **251**. Сигналите в категория храни са най-много – **225**, за фуражите – **17**, а за материалите в контакт с храни – **9** (фиг. 1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ НОТИФИКАЦИИ – **68** нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – **8** нотификации: норовирус в замразени ягоди от Германия и с неизвестен произход; високи нива на йод в сушени водорасли от Южна Корея; охратоксин А в сушени смокини от Турция; афлатоксини и охратоксин А в сушени смокини също от Турция; *Salmonella* в сушени гъби от Италия; наличие на неразрешената

субстанция карбофуран в годжи бери от Дания и наличие на неразрешената субстанция карбендазим в ябълки от Полша.

Ядки, продукти от ядки и семена – 7 нотификации: афлатоксини в бадеми от Словакия и от Испания и в шамфъстък от САЩ; *Salmonella* в изсушен кокосов орех от Индонезия, в конопени семена от Германия и в тахина (сусамена паста) от Ливан и **недекларирана соя и ядки (шамфъстък)** в микс от ядки и плодове от Белгия.

Материали в контакт с храни – 6 нотификации: миграция на първични ароматни амини от кухненски прибори от Китай (2); миграция на DIDP – диизодецил фталат и на DINP – диизононил фталат от капачки на буркани съдържащи маслинова паста от Португалия; миграция на кадмий и на кобалт от съдове за деца от Китай; миграция на алуминий от керамична посуда за печене от Холандия и миграция на DINP – диизононил фталат от буркани съдържащи чушки в олио от Тунис.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 6 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в колбаси от еленско месо от Австрия и в замразено месо от кенгуру от Австралия; високи нива на сулфадиметоксин над допустимите стойности в охладени свински колбаси от Италия; **недеклариран лактопротеин** в печено свинско месо от Белгия; **наличие на неразрешената субстанция фенилбутазон** в конски бъбреци от Обединеното кралство; **олово** в замразено месо от дива свиня от Словения.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 6 нотификации: *Salmonella infantis* в замразен пуешки и пилешки кебап от Холандия и в замразен пилешки кебап от Чехия; *Salmonella enteritidis* в замразени кокошки от Полша; *Salmonella typhimurium* в замразено пилешко месо от Франция; **пластичен фрагмент** в taquito fajitas (вид палачинка) от Холандия и *Salmonella* в пилешки заготовки от Белгия.

Зърнени и тестени изделия – 4 нотификации: *Salmonella* в зърнен сниск с вкус на барбекю от Унгария; **недекларирани ядки** в мюсли с боровинки от Дания; **високи нива на глютен** в свободен от глютен сладкиш с ванилия и карамел от Холандия и **деоксиниваленол** в пшеница от Чехия.

Риба и рибни продукти – 4 нотификации: **хистамин** в паста от аншоа от Италия; *Listeria monocytogenes* в размразена нарязана пушена

сьомга от Италия; **живак** в риба меч от Испания и **чуждо тяло (8x2 cm)** в замразени рибни пръчици от Германия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: **норовирус** в миди от Франция и от Ирландия и **хранителен взрив** във Франция със съмнение, че е предизвикан от миди.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 3 нотификации: *Salmonella* в какаова маса от Кот д'Ивоар; **чуждо тяло (парче пластмаса)** в коледна шоколадова фигурка от Обединеното кралство и **наличие на лактопротеин** в шоколадови сърца от Белгия.

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: *Listeria monocytogenes* в сирене от сурово мляко от Испания и в прясно сирене с вкус на домати и босилек за мазане от Холандия и *Cronobacter sakazakii* в сухо козе мляко също от Холандия.

Супи, сосове и подправки – 3 нотификации: *Salmonella* в сос с орехи от Италия; **следи от горчица** в майонеза от Холандия и **недекларирана горчица** в пилешка супа от Обединеното кралство.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: **метален фрагмент** в подсладител от Китай и **недекларирана пшеница** в микс от сладки от Холандия.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: **недеклариран фъстък** в скариди с азиатски сос от Франция и *Listeria monocytogenes* в приготвено рачешко месо от Ирландия.

Билки и подправки – 2 нотификации: **афлатоксини** в куркума на прах от Индия и **следи от синап** в счукани зърна кимион от Чехия.

Безалкохолни напитки – 2 нотификации: **недекларирана лактоза** в безалкохолни напитки от Южна Корея и **наличие на неразрешен оцветител Orange II** в портокалова напитка от Нигерия.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: *Salmonella typhimurium* в свински хемоглобин на прах от Испания и **следи от фъстък** в бадемове сладкиши от Франция.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: **кадмий** в замразен октопод от Индия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: **наличие на неразрешената субстанция синефрин** в съдържаща кофеин хранителна добавка от САЩ.

Яйца и яйчни продукти – 1 нотификация: *Salmonella enteritidis* в яйца от Полша.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella infantis* в кучешки играчки за дъвчене (пилешки крака) от Словакия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: недекларирана соя, синап и целина в замразени гулаш крокети означени на етикета като говежди крокети от Холандия.

През месец януари 2017 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната държава е Холандия с 9 нотификации, следвана от Франция, Белгия и Италия с по 5 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НЕДОПУСНАТ ВНОС - 117 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – 43 нотификации: афлатоксини в шамфъстък от Турция (9), от Иран (3) и от САЩ (3), във фъстъци от Китай (7), от Египет (4), от САЩ и от Израел, в лешници от Турция, Грузия и Азербайджан и в бадеми от САЩ; *Salmonella* в сусам от Индия (2); липса на фитосанитарен сертификат на сусамени блокчета от Индия и липса на фитосанитарен сертификат и на протокол за изпитване на сусамени и кокосови сладки също от Индия; афлатоксини и охратоксин А в шамфъстък от САЩ; наличие на мъртви насекоми (2 ларви и 2 бръмбара), екскременти от насекоми и гризачи в сусам от Нигерия; *Salmonella Cardoner*, *Salmonella diarizonae*, *Salmonella Johannesburg*, *Salmonella poona* и *Salmonella Salamae* в сусам от Судан и фъстъци от Аржентина, заразени с плесени.

Плодове и зеленчуци – 38 нотификации: афлатоксини в сушени смокини от Турция (9); прохлораз в нарове от Турция (4); високи нива на сулфит в сушени кайсии също от Турция (4); *Salmonella* в листа бетел от Индия (3); хлорпирифос в чушки от Турция (3) и в лимони също от Турция; опит за нелегален внос на патладжани от Уганда и на сушен боб Нигерия; липса на фитосанитарен сертификат на драконов плод от Виетнам и на чушки от Египет; прохлораз и имазалил в нарове от Турция; тебуконазол в чушки от Турция; наличие на неразрешените субстанции монокротофос и ацефат в бамя от Индия; наличие на неразрешената

субстанция триазофос в чушки от Турция; наличие на неразрешената субстанция ацефат в бамя от Индия; форметанат в чушки от Турция; наличие на неразрешената субстанция пропаргит в чили от Тайланд; оксамил в чушки от Египет и фостиазат в чушки от Турция.

Билки и подправки – 9 нотификации: афлатоксини в индийско орехче от Индонезия (2), чили от Шри Ланка и от Индия; грешен фитосанитарен сертификат на сушено чили от Индия; влошени органолептични характеристики на черен пипер от Виетнам, заразен с плесени; липса на фитосанитарен сертификат на микс от подправки от Индия и охратоксин А в лют червен пипер на прах също от Индия.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: развала на охладени филета от риба групер (*Epinephelus costae*) от Сенегал; живак в замразена синя акула (*Prionace glauca*) от Виетнам; влошен температурен контрол на замразена риба черен групер (*Epinephelus spp*); повредена опаковка и неподходящи условия на транспорт на консервирана риба тон от Тайланд и повредена опаковка на парчета съомга от Тайланд.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 5 нотификации: *Salmonella* в замразено пуешко месо от Бразилия (5).

Фуражни суровини – 4 нотификации: *Salmonella Tennessee* в рапично брашно от Русия (2); афлатоксини във фъстъци от САЩ и от Индия.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: липса на здравен сертификат и липса на протокол от изпитване на оризова юфка от Китай и грешен здравен сертификат за оризови пръчици също от Китай.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: неправилно етикетиране на шоколадова есенция от Тайланд и афлатоксини във вафли с лешници от Турция.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: *Salmonella* в замразени скариди от Виетнам и наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в сурови скариди от Индия.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на манган и високи нива на обща миграция от тави от Китай и миграция на никел от тенджерки под налягане също от Китай.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразени скариди от Бангладеш.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: наличие на неразрешените субстанции Е 385 – калциев динатриев етилен диамин тетра ацетат (CDEDТА) и Е 386 – динатриев етилен диамин тетра ацетат (DEDТА) в безалкохолна напитка от Китай.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella Newport* в кучешки играчки за дъвчене от Индия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: липса на здравен сертификат и на единен документ за внос за оризова юфка и царевични пръчици от Китай.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: високо ниво на оцветител Е 110 - Сънсет Жълто FCF в бананов сос от Филипините.

През месец януари 2017 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната държава е Турция с 38 нотификации, следвана от Индия с 18 нотификации и Китай с 15 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НАСОЧВАНЕ НА ВНИМАНИЕТО – 42 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: живак в размразена риба меч от Испания, във вакуум пакетирани филета от риба меч също от Испания и в кучешка акула (*Mustelus mustelus*) от Франция; *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Холандия и от Полша; хистамин в консервирана риба тон от Виетнам; наличие на неразрешената субстанция триметоприм в червена тилапия (*Oreochromis spp*) също от Виетнам и грешен сертификат за замразен кефал (*Mugil platanus/Mugil liza*) от Бразилия.

Фуражни суровини – 7 нотификации: съмнение за фалшификация на фуражни дрожди от Русия (6) и афлатоксини във фъстъци предназначени за храна на птици от Сенегал.

Ракообразни и продукти от тях – 5 нотификации: *Salmonella* в охладени приготвени рачешки щипки от Обединеното кралство; кадмий в замразени омари от Канада; наличие на неразрешената субстанция сулфаметоксазол в замразени скариди от Виетнам; *Vibrio cholerae* в скариди от Виетнам и погрешно етикетирани на замразени скариди от Германия.

Плодове и зеленчуци – 5 нотификации: *Listeria monocytogenes* в гъби от Южна Корея и в замразени зеленчуци от Белгия; диметоат в ябълки от Полша; стъклен фрагмент в буркан съдържащ вишни от Германия; форметанат в боб от Италия и хлорпирифос в артишок от Тунис.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: *Salmonella* в листа от моринга на прах от Гана; наличие на неразрешената нова хранителна съставка агматинов сулфат в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешената хранителна съставка (*Salvia miltiorrhiza*) наличие на неразрешената нова хранителна съставка агматинов сулфат в хранителна добавка от САЩ и неразрешено облъчване на диетична добавка също от САЩ.

Ядки, продукти от ядки и семена – 4 нотификации: афлатоксини в шамфъстък от Иран и САЩ; във фъстъци от Нигерия и в лешници от Турция.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: норовирус в миди от Ирландия (3).

Главноноги и продукти от тях – 1 нотификация: кадмий в замразени калмари (*Doryteuthis sibogae*) от Индия.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: миграция на кадмий и олово от декорирани чаши от Чехия.

Билки и подправки – 1 нотификация: *Salmonella Stanley* и високи нива на *Escherichia coli* в акация (*Acacia pennata*) от Тайланд.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в сирене от Германия.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: недеklarирани яйца и погрешно етикетирани (липсват данни на италиански език) в сосове от Китай.

През месец януари 2017 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната държава е Русия с 6 нотификации, следвана от Виетнам с 4 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ – 24 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 5 нотификации: наличие на неразрешената субстанция магнезиев

креатин хелат в хранителна добавка за атлети от Полша; **наличие на неразрешена съставка (алфа липоева киселина)** в хранителна добавка от САЩ; **наличие на неразрешената нова храна листа от *Stevia rebaudiana*** от Чехия; **наличие на неразрешената субстанция 3,3'-дииндолилметан (DIM)** в диетична хранителна добавка от САЩ и **неразрешено облъчване** на хранителна добавка с екстракт от гуарана (*Paullinia cupana* - Южноамериканско тропическо растение с ядливи плодове) и калций от САЩ.

Фуражни суровини – 3 нотификации: *Salmonella* в месокостно брашно предназначено за храна на домашни любимци от Полша (3).

Супи, сосове и подправки – 3 нотификации: **неразрешено влагане на оцветител Е 110 – Сънсет Жълто FCF** в бананови сосове от Филипините; *Salmonella* в супа с наденички от Полша и **чужди тела (зърнени семена)** в морска сол от Италия.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: **бензалкониев хлорид (ВАС)** в замразени скариди от Виетнам и **високо ниво на сулфит** в замразени скариди от Гърция.

Плодове и зеленчуци – 2 нотификации: **наличие на мъртви насекоми и на екскременти от насекоми** в стафиди от Тунис и **високо ниво на сулфит** в сушени круши от Дания.

Билки и подправки – 2 нотификации: **съмнение за наличие на *Salmonella*** в орегано от Германия и **неразрешено влагане на оцветител Е 110 – Сънсет Жълто FCF** в микс от подправки за печена патица от Тайланд.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: *Salmonella* в охладени свински пръжки от Испания и *Salmonella* в охладени говежди обрезки от Холандия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: **опаразитяване (наличие на многочетинести червеи)** на живи миди от Франция.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: **наличие на неразрешената нова храна канухуа (*Chenopodium pallidicaule*)** от Перу.

Яйца и яйчни продукти – 1 нотификация: **охладени пастьоризирани цели яйца** от Дания, **негодни за човешка консумация (силна миризма)**.

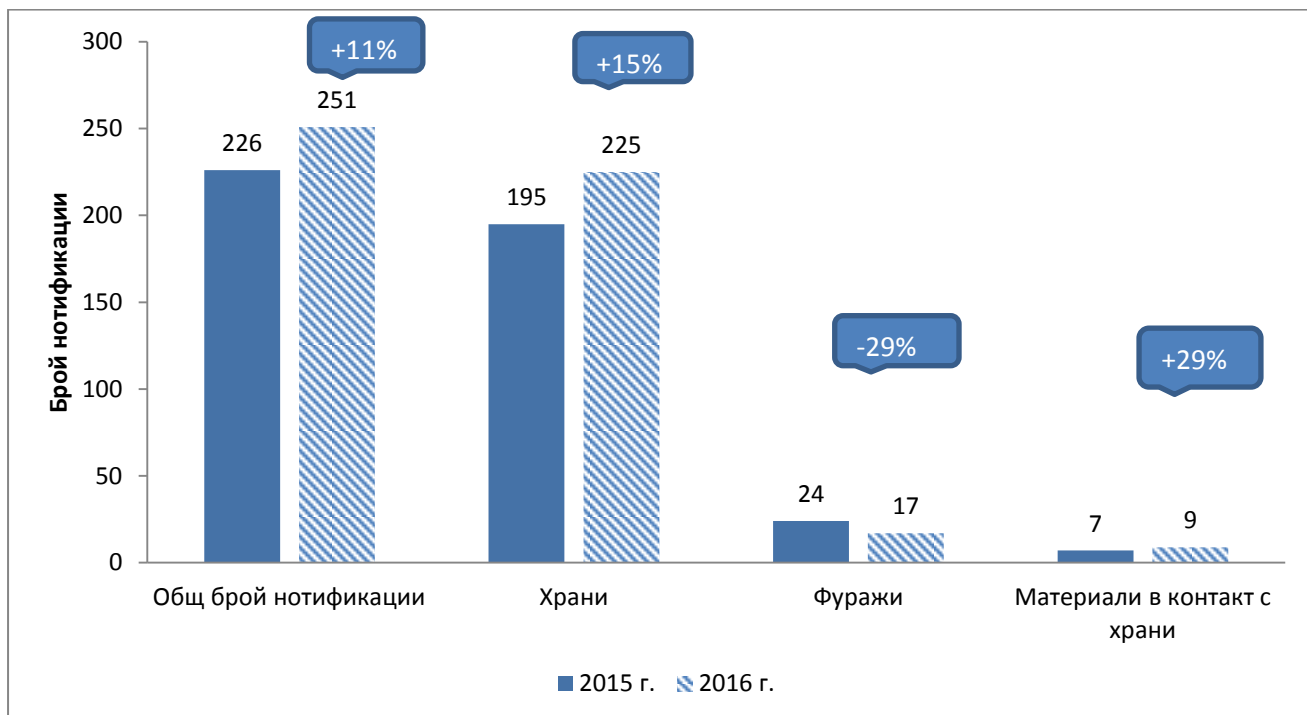
Храни за домашни любимци – 1 нотификация: високи нива на етоксиквин (Е 324), Е 320 - бутилиран хидроксианизол (ВНА) и на Е 321 – бутилиран хидрокситолуен (ВНТ) в пълноценна кучешка храна от Литва.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: погрешно етикетирани (алергените са на етикета, но не са подчертани с точните им наименования) на замразен фалафел със сусамени семена от Германия.

През месец януари 2017 г., при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната държава е Полша с 5 нотификации, следвана от САЩ с 3 нотификации.

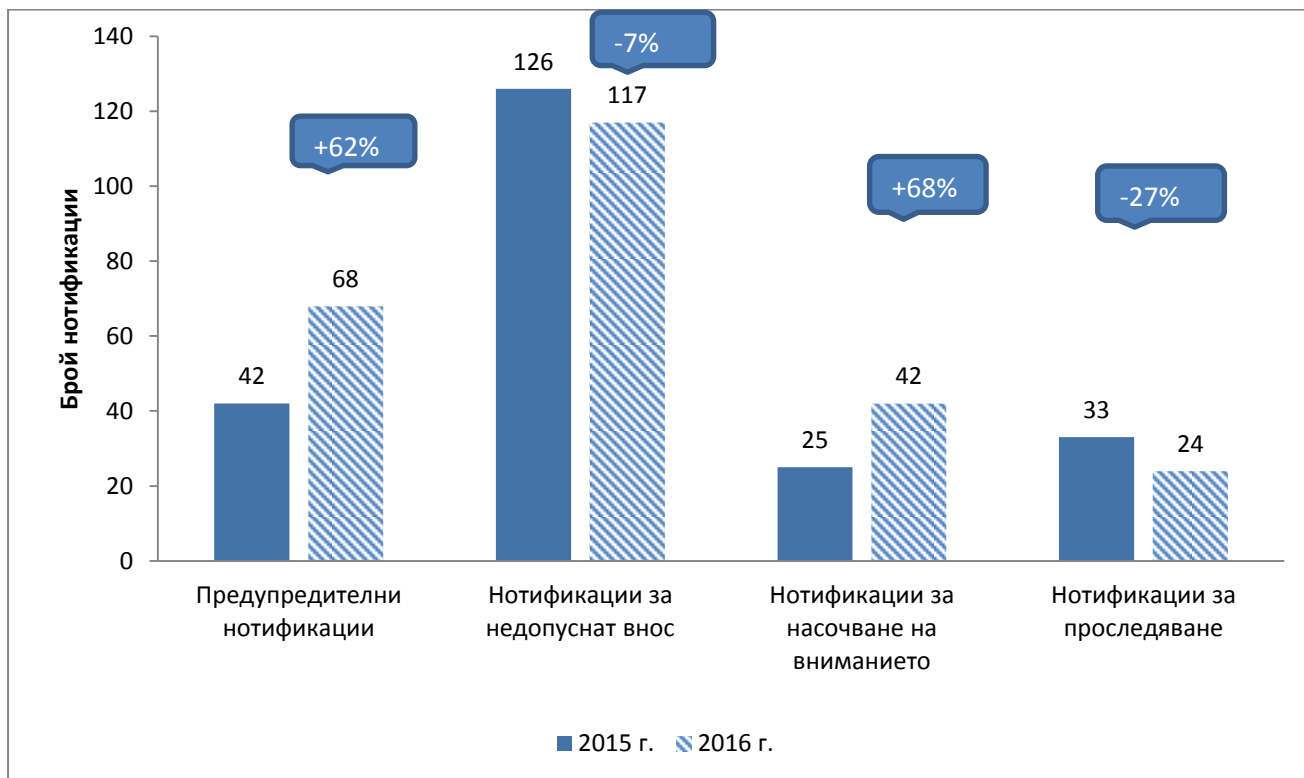
АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ

Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2016 г.– общо и по групи за **м. януари 2016 г.** и **м. януари 2017 г.** На *фиг. 2* са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. Повишение се наблюдава при общия брой нотификации с 11%; при храните с 15% и при материалите в контакт с храни с 29%. Понижение се наблюдава само при фуражите с 29%. **Като цяло за месец януари 2017 г. се наблюдава тенденция на повишение при всички категории нотификации с изключение на фуражите.**

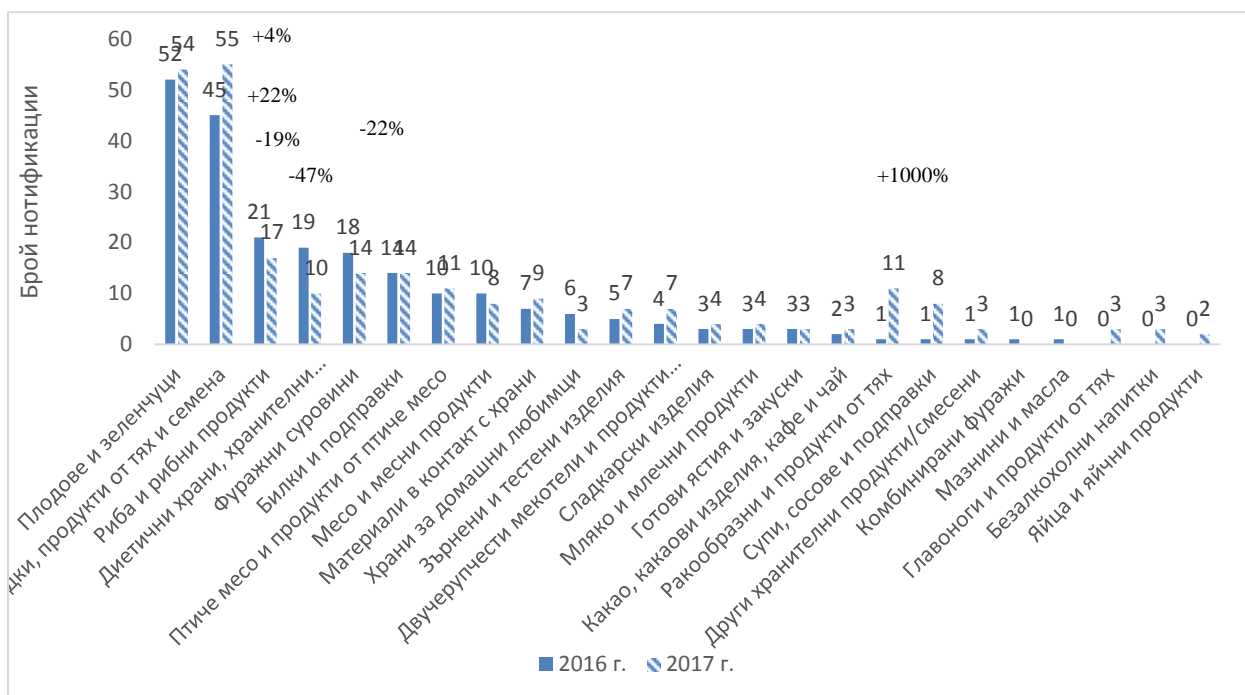
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. януари 2016 г. и м. януари 2017 г.

На *фиг. 3* е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос спрямо останалите видове нотификации. Повишение се наблюдава при предупредителните нотификации с 62% и при нотификациите за насочване на вниманието с 68%. Понижение се наблюдава при нотификациите за недопуснат внос със 7% и при нотификациите за проследяване с 27%. **Като цяло за месец януари 2017 г. се наблюдават две тенденции: тенденция на повишение при предупредителните нотификации и нотификациите за насочване на вниманието и тенденция на понижение при нотификациите за недопуснат внос и при нотификациите за проследяване.**

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

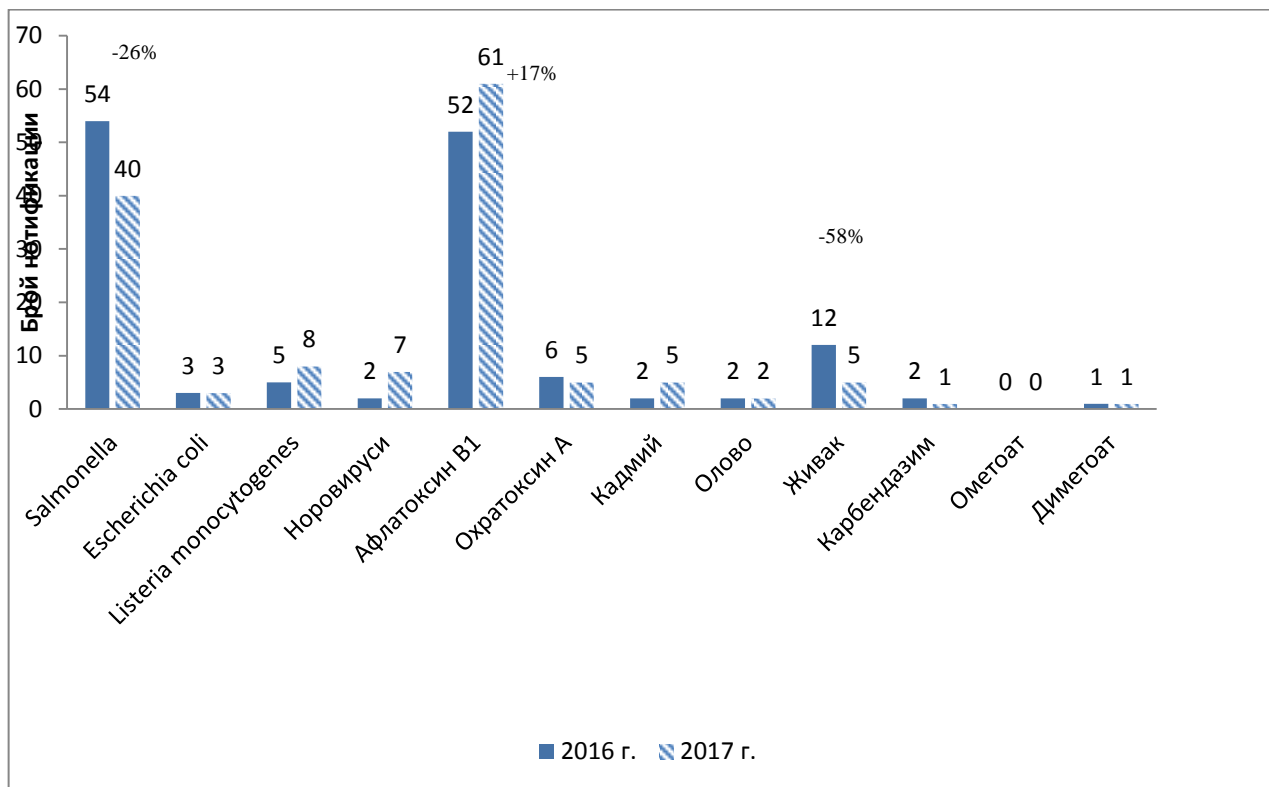
На *фиг. 4* са съпоставени данните за месец **януари 2016 г.** и **януари 2017 г.** според категориите продукти. Повишение се наблюдава при „Плодове и зеленчуци“ с 4%, при „Ядки, продукти от ядки и семена“ с 22% и при „Ракообразни и продукти от тях“ с 1000%. Понижение се наблюдава при „Риба и рибни продукти“ с 19%, „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ с 47% и при „Фуражни суровини“ с 22%.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

След съпоставка на данните за месеците януари 2016 г. и януари 2017 г., може да се направи извод, че се наблюдават две тенденции. Тенденция на повишение при плодовете и зеленчуците, при ядките, продуктите от ядки и семената и при ракообразните и продуктите от тях. Наблюдава се и тенденция на понижаване при рибата и рибните продукти, при диетичните храни, хранителните добавки и обогатените храни и при фуражните суровини.

На фиг. 5 са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец януари 2016 и януари 2017 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава повишение с изключение на *Salmonella* където има спад с 26%. При микотоксините се наблюдава повишение при афлатоксин В1 с 17%. При тежките метали се наблюдават ниски нива, като при живака има спад с 58%. При пестицидите се наблюдават ниски нива.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците януари 2016 г. и януари 2017 г. може да се направи извод, че се наблюдава тенденция на понижение при *Salmonella* и при тежките метали. Повишение се наблюдава при микотоксините. Пестицидите запазват ниски нива.

Приложение

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане на системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят информация за контролните органи.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българския Контактен център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис -

младши експерт

Дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“

27.03.2017 г.